

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ТУКАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ**

КАРАР

«21» 12 2020 ел

Яр Чаллы шәһәре

№ 4850

«2021-2025 елларга Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районында милли сәясәтне гамәлгә ашыру турында» район программасын раслау хакында

Россия Федерациясе Президентының 2012 елның 19 декабрендәге 1666 номерлы Указы белән расланган 2025 елга кадәрге чорга Россия Федерациясе дәүләт милли сәясәте стратегиясен, Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 2013 елның 20 августындагы 718 номерлы карары белән расланган «Россия милләтенен бердәмлеген ныгыту һәм Россия халыкларының этномәдәни үсеше (2014-2020 еллар)» федераль максатчан программасын, Татарстан Республикасы Президентының «Татарстан Республикасында дәүләт милли сәясәте концепциясе турында» 2013 елның 26 июлендәге ПУ-695 номерлы Указын үтәү йөзеннән, «Экстремистик эшчәнлеккә каршы тору турында» 2002 елның 25 июлендәге 114-ФЗ номерлы Федераль закон, «Террорчылыкка каршы тору турында» 2006 елның 6 мартындагы 35-ФЗ номерлы Федераль закон, 1998 елның 31 июлендәге 145-ФЗ номерлы Россия Федерациясе Бюджет кодексының 179 статьясы нигезендә

КАРАР БИРЭ:

1. «2018-2020 елларга ТР Тукай муниципаль районында милли сәясәтне гамәлгә ашыру» район программасын раслау турында» Тукай муниципаль районы Башкарма комитеты Житәкчесенен 2018 елның 26 февралендәге 497 номерлы карары үз көчен югалткан дип танырга.

2. «2021-2025 елларга Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районында милли сәясәтне гамәлгә ашыру» район программасын кушымта нигезендә расларга.

3. Әлеге карар үтәлешен контрольдә тотуны үз жаваплылыгымда калдырам.

Башкарма комитет
Житәкчесе

А.Р. Хәбибуллин

Тукай муниципаль районы
Башкарма комитетының 2020
елның *21* *12* *4850*
номерлы карарына 1 кушымта

**«2021-2025 елларга ТР Тукай муниципаль районында милли сәясәтне
гамәлгә ашыру» программасы**

Программа паспорты

Программаның исеме	«2021-2025 елларга Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районында милли сәясәтне гамәлгә ашыру» программасы (алга таба – Программа)
Программаны төп эшлөүчеләр	Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Башкарма комитеты
Программаның максаты:	<p>- Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районында милли сәясәтне гамәлгә ашыру, Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы территориясендә яшәүче халык вәкилләренә цивилизациялә үсешә, этникара һәм конфессияара тынычлыкны һәм татулыкны саклау, мигрантларны уңышлы социомәдәни жайлаштыру һәм интеграцияләү;</p> <p>- Террорчылык һәм экстремизмны профилактикалау, район территориясендә яшәүче гражданнар тормышын террорчылык һәм экстремистлык актларыннан саклау;</p> <p>- Жирлек халкында күпмилләтлә Россия жәмгыяте, мәдәни үзәк, кеше хокукларын һәм ирекләрен саклау, яшьләр даирәсендә толерантлык һәм этникара культура принциплары нигезендә башка милләт һәм дин кешеләренә карата уңай мөнәсәбәт формалаштыру, агрессив тәртипне кисәтү</p>
Программаның бурычлары	<ol style="list-style-type: none">1. Районда яшәүче халыклар вәкилләренә милли-мәдәни үсешенә ярдәм итү;2. Районда милли сәясәт өлкәсендә гражданлык жәмгыяте институтлары белән хезмәттәшлекне камилләштерү;3. Этникара һәм конфессияара тынычлык һәм татулыкка, мигрантларның социаль-мәдәни жайлашуына һәм интеграциясенә шартлар тудыру һәм ярдәм итү;4. Районда милли сәясәтне тормышка ашыруны фәнни-мәгариф һәм мәгълүмати тәмин итү;5. Террорчылыкка һәм экстремизмга каршы тору мәсьәләләре буенча муниципаль район халкына мәгълүмат бирү;6. Хокук саклау органнарына әлеге категориядәге хокук бозуларны һәм жинаятьләренә ачыклауда, шулай ук аларның нәтижеләрен бетерүдә ярдәм итү;7. Башка милләт һәм дини конфессияләр кешеләренә карата толерант мөнәсәбәтне пропагандалау;

	<p>8. Балалар һәм яшьләр даирәсендә экстремистик характердагы гамәлләр кылуга китерә торган сәбәпләрне һәм шартларны бетерүгә юнәлдерелгән тәрбия эшен оештыру;</p> <p>9. Район инфраструктурасы объектларында свастика һәм экстремистик юнәлештәге башка элементларны ясауга юл куймау</p>
Программаны гамәлгә ашыру вакыты	2021-2025 еллар
Программаны финанслау күләме һәм чыганаclarы	<p>2021-2025 елларда ярдәмче программаны финанслауның гомуми күләме 8245,00 мең сум тәшкил итәчәк, шул исәптән:</p> <p>2021 елда - 1649,00 мең сум;</p> <p>2022 елда - 1649,00 мең сум;</p> <p>2023 елда - 1649,00 мең сум;</p> <p>2024 елда - 1649,00 мең сум;</p> <p>2025 елда – 1649,00 мең сум.</p> <p>Программаны финанслау күләме фаразланган характерда һәм тиешле елга һәм план чорына бюджет проектын формалаштырганда ел саен төгәлләштерелергә тиеш.</p> <p>Республика, федераль бюджет һәм бюджеттан тыш чыганаclarдан акчалар ел саен төзелә торган шартнамәләр һәм килешүләр нигезендә билгеләнәчәк</p>
Программаны гамәлгә ашыруның көтелгән соңгы нәтижәләре (Программа нәтижәләрен бәяләү индикаторлары) һәм аның бюджет нәтижәләгә күрсәткечләре	<p>Программаның индикаторлары</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Халыкның районда этникара һәм конфессияара мөнәсәбәтләр торышын уңай бәяләүче өлеше арту. 2. Район халкының үз этномәдәни ихтыяжларын тормышка ашырудан канәгать өлеше арту. 3. Муниципаль берәмлек территориясендә террорчылык һәм экстремизмны, милли түземсезлекне профилактикалау, этник дошманлыкка каршы тору буенча жирле үзидарә органнарының эшен көчәйтү; 4. Мәгариф учреждениеләре укучылары арасында интернационализм, милли һәм дини түземлек культурасын үстерү; 5. Милләтара мөнәсәбәтләрне килештерү; 6. Террорчылык һәм экстремистлык күренешләренә барлык фактларына түземсезлек, башка этник һәм дини төркемнәр вәкилләренә уңай мөнәсәбәт формалаштыру; 7. Яшьләр даирәсендә этникара татулык һәм толерантлык атмосферасын ныгыту һәм үстерү; 8. Милли экстремистик яшьләр төркемнәре барлыкка килүне һәм аларның эшчәнлеген булдырмау; 9. Муниципаль берәмлек территориясендә толерантлык, гражданлык теләктәшлеге, башка мәдәниятләргә ихтирам идеяләрен пропагандалау һәм тарату өчен, шул исәптән

I. Программаны гамәлгә ашыру өлкәсенең гомуми характеристикасы, шул исәптән ул хәл итүгә юнәлдерелгән проблемалар

Районда милләтара мөнәсәбәтләрнең торышы тотрыклы, төрле этник төркемнәр һәм конфессияләр вәкилләренең үзара тыныч бәйләнештә булуы һәм хезмәттәшлеге белән характерлана. Районда үзара хөрмәткә һәм ышанычка нигезләнгән милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтләр прогрессив тенденцияләр рәвешендә ныгытылган һәм ижтимагый этномәдәни берләшмәләр һәм гражданлык жәмгыятең башка институтлары белән берлектә муниципаль хакимият органнарының аерым кайгыртучанлыгы предметы булып тора.

Үзенчәлеге булып полиэтничлык һәм поликонфессиональлек тора, аның үсеше район территориясендә яшәүче халыкларның горәф-гадәтләренең тыгыз этномәдәни һәм үзара бәйләнеше белән характерлана. Бу процесста, гадәттәгечә, төп рольне районда яшәүче башка халыклар вәкилләренә караганда күпчелекне тәшкил итүче татар һәм рус халыклары вәкилләре уйный.

2020 елның 1 январена халык саны 42 мең 511 кеше тәшкил итә, шул исәптән:

татарлар - 71%;

руслар - 24,2%;

чуашлар - 1,5%;

башкортлар - 0,6%;

башкалар - 2,6%.

Районда төрле мәдәният һәм дин вәкилләренең озак еллар бергә яшәүләре дөвамында урнашкан дус-тату яшәү традицияләре хәзерге вакытта да саклана.

Татарстанның БДБ илләреннән килгән хезмәт мигрантлары өчен жәлеп итүчәнлеге белән бәйле процесслар аеруча актуальләшә.

Мигрантларның уңышлы социомәдәни жайлашуын һәм интеграцияләнүен тәмин итүдә Бөтендөнья татар конгрессы, Татарстан халыклары ассамблеясе зур роль уйный. Алар белән хезмәттәшлек жайга салынган.

Районда яшә буынны жирлектә яшәүче халыкларның мәдәниятенә, теленә, традицияләренә, горәф-гадәтләренә хөрмәт рухында тәрбияләү; белем бирү процессында гуманитар юнәлеш ролен арттыру, Россия Федерациясе халыкларының күпгасырлык хезмәттәшлеге тәжрибәсен өйрәнү буенча уку-укыту программаларын эшләү; милли телләрдә мәгариф һәм тәрбия бирү системасын үстерү өчен хокукый һәм матди шартлар булдыру буенча максатчан эш алып барыла.

Этнокультура үсеше, милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтләр мәсьәләләре буенча идарәче белгечләрнең, мәгариф, мәдәният, яшьләр сәясәте һәм массакуләм мәгълүмат чаралары кадрларының квалификациясен һәм компетентлыгын арттыру мөһим бурыч булып тора.

Программа позитив характерны саклауга юнәлдерелгән. Ул шулай ук күп гасырлык үзара хөрмәт һәм тату яшәү традицияләре нигезендә гражданның этномәдәни ихтыяжларын канәгатьләндерүгә ярдәм итәргә тиеш. Программа этникара

мөнәсәбәтләр өлкәсендә яңа проблемаларны хәл итәргә, районның күпмилләтле халкының этномәдәни үсешен саклап калырга һәм яхшыртырга мөмкинлек бирәчәк.

II. Максатларга ирешүнең һәм бурычларны хәл итүнең төп максатлары, бурычлары һәм күрсәткечләре (индикаторлары), Программаның көтелгән соңгы нәтижәләрен тасвирлау, аны тормышка ашыру этаплары һәм сроклары

Программаның максаты һәм бурычлары Россия Федерациясе Президентының 2012 елның 19 декабрендәге 1666 номерлы Указы белән расланган 2025 елга кадәрге чорга Россия Федерациясе дәүләт милли сәясәте стратегиясе, Татарстан Республикасында дәүләт милли сәясәте концепциясе (26.07.2013 ел редакциясендә), районда дәүләт милли сәясәте өлкәсенә кагылышлы федераль, региональ законнар, норматив хокукый актлар белән билгеләнгән өстенлекле юнәлешләргә бәйле.

Программаның максаты – Тукай муниципаль районында милли сәясәтне тормышка ашыру, аның территориясендә яшәүче халыклар вәкилләрен цивилизацияле үстерү, милләтара һәм конфессияара татулыкны саклау, мигрантларны уңышлы социомәдәни жайлаштыру һәм интеграцияләү.

Куелган максатка ирешү түбәндәге бурычларны тормышка ашыруны күздә тоталар:

1. Районда яшәүче халыклар вәкилләренең милли-мәдәни үсешенә ярдәм итү;
2. Районда милли сәясәтне гамәлгә ашыру өлкәсендә гражданлык жәмгыяте институтлары белән хезмәттәшлекне камилләштерү;
3. Этникара һәм конфессияара тынычлык һәм татулыкка, мигрантларның социаль-мәдәни жайлашуына һәм интеграциясенә шартлар тудыру һәм ярдәм итү;
4. Районда милли сәясәтне тормышка ашыруны фәнни-мәгариф һәм мәгълүмати тәэмин итү.

Әлеге максатларга һәм бурычларга ирешү Программага керүче чаралар кысаларында гамәлгә ашырылачак.

Программаны гамәлгә ашыру вакыты: 2021-2025 еллар. Гамәлгә ашыру этаплары бүленми.

Программаның индикаторлары булып тора:

1. Район территориясендә этникара мөнәсәбәтләр торышын уңай бәяләүче район халкы өлеше арту.
2. Районда конфессияара мөнәсәбәтләрнең торышын уңай бәяләүче халык өлеше арту.
2. Район халкының үз этномәдәни ихтыяжларын тормышка ашырудан канәгать өлеше арту.

III. Программаның социаль-икътисадый нәтижәләлеген тасвирлау

Этнокультура өлкәсендә төп нәтижәләр, кагыйдә буларак, вакыт буенча кичектерелгән социаль эффектта, аерым алганда, төрле халык вәкилләренең мәдәниятенә, теленә һәм горейф-гадәтләренә карата толерантлык һәм хөрмәт арту, кешеләрнең кыйммәт юнәлешләре һәм үз-үзләрен тотышы нормаларының уңай үзгәрүе, районның тотрыклы үсешендә мөһим фактор буларак, бердәм этнокультура киндәген үстерүдә чагыла.

Программаны тормышка ашырудан социаль-икътисадый нәтижә Тукай муниципаль районында яшәүче халыкларның социаль тотрыклылыгын, этникара һәм конфессияара татулыгын, этномәдәни үзенчәлеген һәм социаль-мәдәни ихтыяжларын канәгатләндрүдән гыйбарәт һәм түбәндәгедә чагыла:

- этнокультура һәм социаль хәлне яхшырту;
- этномәдәни потенциалны куллануның нәтижәләлеген арттыру;
- милләтара һәм динара конфликтларны булдырмау;
- районның инвестицион һәм туристик жәлеп итүчәнлеген үсеш;
- мигрантларның социаль һәм мәдәни адаптациясен һәм интеграциясен камилләштерүгә юнәлдерелгән чаралар системасын гамәлгә ашыру.

Программаны тормышка ашыру Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы күпмилләтле халкының Россия гомумгражданлык үзәгын һәм рухи бердәмлеген ныгытырга ярдәм итәчәк.

Тукай муниципаль районында «2021-2025 елларга милли сәясәтне гамәлгә ашыру» программасын тормышка ашыру буенча чаралар

№	Чаралар исеме	Финанс чараларын бүлү, еллар буенча (мең сумда)					Финанслау чыганагы	Башкаручы
		2021	2022	2023	2024	2025		
1.	«Раштуа», «Колядки», «Нәүрүз»	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00	Район бюджеты	«Тукай муниципаль районы мәдәният һәм ял үзәге» МБУ
2.	«Сабантуй Гүзәле» - район кызлары арасында матурлык конкурсы	30,00	30,00	30,00	30,00	30,00	Район бюджеты	«Тукай муниципаль районы мәдәният һәм ял үзәге» МБУ
3.	«Сабантуй» - район милли бәйрәме	1000,00	1000,00	1000,00	1000,00	1000,00	Иганәче ярдәме	«Тукай муниципаль районы мәдәният һәм ял үзәге» МБУ
4.	«Петрау көне» - керәшен йола бәйрәме	10,00	10,00	10,00	10,00	10,00	Район бюджеты	«Тукай муниципаль районы мәдәният һәм ял үзәге» МБУ
5.	«Иван Купала» бәйрәме - йола бәйрәме	30,00	30,00	30,00	30,00	30,00	Район бюджеты	«Тукай муниципаль районы мәдәният һәм ял үзәге» МБУ

6.	«Хрустальный ключ» бөтенроссия фольклор коллективлары фестивале (Богородск шәһәре Түбән Новгород өлкәсе)	60,00	60,00	60,00	60,00	60,00	Район бюджеты	«Тукай муниципаль районы мәдәният һәм ял үзәге» МБУ
7.	«Түгәрәк уен» бөтенроссия татар фольклоры фестивале	60,00	60,00	60,00	60,00	60,00	Район бюджеты	«Тукай муниципаль районы мәдәният һәм ял үзәге» МБУ
8.	Бөтенроссия Спас ярминкәсе (Алабуга шәһәре)	10,00	10,00	10,00	10,00	10,00	Район бюджеты	«Тукай муниципаль районы мәдәният һәм ял үзәге» МБУ
9.	«Чатыр тауда жыен» төрки халыкларның республика фольклор фестивале (Азнакай шәһәре)	18,00	18,00	18,00	18,00	18,00	Район бюджеты	«Тукай муниципаль районы мәдәният һәм ял үзәге» МБУ
10.	«Питрау» керәшеннәрнең республика халык бәйрәме, «Керәшен чибәре» конкурсы (Мамадыш районы Жәри авылы)	30,00	30,00	30,00	30,00	30,00	Район бюджеты	«Тукай муниципаль районы мәдәният һәм ял үзәге» МБУ
11.	«Русская песня» республика конкурсы (Казан шәһәре)	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00	Район бюджеты	«Тукай муниципаль районы мәдәният һәм ял үзәге» МБУ
12.	«Каравон» рус жыры республика фестивале (Лаеш районы Никольское авылы)	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	Район бюджеты	«Тукай муниципаль районы мәдәният һәм ял үзәге» МБУ
13.	«Рождественская звезда» республика	24,00	24,00	24,00	24,00	24,00	Район бюджеты	«Тукай

	фестиваль-конкурсы (Казан шәһәре)							муниципаль районы мәдәният һәм ял үзәге» МБУ
14.	«Иске Казан -Түгәрәк уены» республика татар фольклоры фестивале (Казан шәһәре)	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00	Район бюджеты	«Тукай муниципаль районы мәдәният һәм ял үзәге» МБУ
15.	«Истоки» фольклор коллективларының район фестивале (Яр Чаллы шәһәре)	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	Район бюджеты	«Тукай муниципаль районы мәдәният һәм ял үзәге» МБУ
16.	«Әйлән-бәйлән» Татарстан халыклары традицион уеннарының Балалар республика фестивале (Өлки районы Базарлы Матак авылы)	35,00	35,00	35,00	35,00	35,00	Район бюджеты	«Тукай муниципаль районы мәдәният һәм ял үзәге» МБУ
17.	«Театр Олимпы» III район фестиваль-конкурсы	77,00	77,00	77,00	77,00	77,00	Район бюджеты	«Тукай муниципаль районы мәдәният һәм ял үзәге» МБУ
18.	«Халкым минем» Тукай муниципаль районы территориясендә урнашкан авыл жирлекләре арасында иҗат коллективлары һәм ялгыз башкаручылар смотр-конкурсы	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	Район бюджеты	«Тукай муниципаль районы мәдәният һәм ял үзәге» МБУ
19.	Дини конфессияләр, милли берләшмәләр вәкилләре, уку йортлары житәкчеләре, галимнәр катнашында жәмгыятьтә әхлакый сәламәтлекне ныгыту проблемалары буенча «түгәрәк өстәл» утырышын уздыру, массакүләм-мәгълүмат чараларында яктырту	-	-	-	-	-	Агымдагы чыгымнар	«Тукай муниципаль районы мәдәният һәм ял үзәге» МБУ
20.	Яшьләр даирәсендә террорчылык һәм	15,00	15,00	15,00	15,00	15,00	Район бюджеты	«Мәгариф

	экстремизмны профилактикалау өлкәсендә ин яхшы программага (проектка) чыгарылыш сыйныф укучылары арасында конкурслар һәм олимпиадалар оештыру. Бу өлкәдә укучыларның актив катнашында уңышлы башкарылган комплекслы тикшеренүләр һәм эшләнмәләр өчен махсус премияләр гамәлгә кую һәм түләү							идарәсе» МКУ
21.	Барлык төр мәгариф учреждениеләрендә укучыларның актив катнашу рәвешләрен куллана торган чараларны даими рәвештә үткәрүне тәэмин итү: - «Дуслыкта безнең көч» темасы буенча рус һәм татар шагыйрьләренең әсәрләрен укучылар конкурсы; - Этникара һәм төбәкара татулык шартларында яшәү ихтыяжын формалаштыру һәм ныгыту максатыннан «Минем күп милләтле төбәгем» темасы буенча видеороликлар конкурсы	10,00	10,00	10,00	10,00	10,00	Район бюджеты	«Мәгариф идарәсе» МКУ
22.	Яшүсмерләр арасында экстремизмны кисәтү максатыннан үткәрелгән республика конкурсында катнашу һәм аларны балалар һәм яшьләр оешмалары эшчәнлегендә тормышка ашыру. «Экстремизмга-юк!» плакатлар һәм рәсемнәр конкурсы	10,00	10,00	10,00	10,00	10,00	Район бюджеты	«Мәгариф идарәсе» МКУ
23.	Прокуратура, башкарма хакимият органнары, төрле дини конфессияләр һәм ижтимагый берләшмәләр вәкилләре катнашында террорчылык һәм экстремизмны профилактикалау мәсьәләләре буенча яшьләр белән «түгәрәк өстәл» форматында яшьләр форумнары үткәрү	-	-	-	-	-	Финансламыйча	Яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге
24.	Үсеп килүче буынның һәм яшьләрнең	-	-	-	-	-	Финансламыйча	Яшьләр эшләре,

